

Íslenski náttúruverndarsjóðurinn

Viðhorf til laxeldis í opnum sjókvíum
Febrúar 2026

Bls.

3

Framkvæmdalýsing

Niðurstöður

4

Sp. 1 Hversu jákvæð(ur) eða neikvæð(ur) ertu gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

7

Sp. 2 Hver er helsta ástæða þess að þú ert jákvæð(ur) gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

10

Sp. 3 Hver er helsta ástæða þess að þú ert neikvæð(ur) gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

14

Sp. 4 Hvor eftirfarandi fullyrðinga lýsir betur viðhorfi þínu? „Banna á laxeldi í opnum sjókvíum við Ísland“ eða „Leyfa á áfram laxeldi í opnum sjókvíum við Ísland“

17

Sp. 5 Telur þú að villta íslenska laxastofninum stafi mikil eða lítil hættu af laxeldi í opnum sjókvíum?

20

Sp. 6 Telur þú að meðferð eldislaxa í sjókvíaeldi við Ísland sé almennt góð eða slæm?

23

Sp. 7 Hversu sammála eða ósammála ertu eftirfarandi fullyrðingu? Ef einhver stjórnmalaflokkur mun leggja áherslu á að takmarka laxeldi í opnum sjókvíum við Ísland og í stað þess leggja áherslu á landeldi, er líklegt að ég muni kjósa hann í næstu alþingiskosningum

26

Sp. 8 Hvort telur þú að rekstrarákvarðanir í sjókvíaeldisfyrirtækjum við Ísland ráðist meira af samfélagslegri ábyrgð eða af hagsmunum eigenda?

29

Leiðbeiningar um túlkun niðurstaðna

30

Vigtun

Framkvæmdalýsing

Lýsing á rannsókn

Unnið fyrir	Íslenska náttúruverndarsjóðinn
Markmið	Að kanna viðhorf Íslendinga til laxeldis í opnum sjókvím og þróun þar á
Framkvæmdatími	5. - 19. febrúar 2026
Aðferð	Netkönnun
Úrtak	1867 manns af öllu landinu, 18 ára og eldri, handahófsvaldir úr Viðhorfahópi Gallup
Verknúmer	4038478

Stærð úrtaks og svörun

Úrtak	1867
Svara ekki	1031
Fjöldi svarenda	836
Þátttökuhlutfall	44,8%

Reykjavík, 24. febrúar 2026

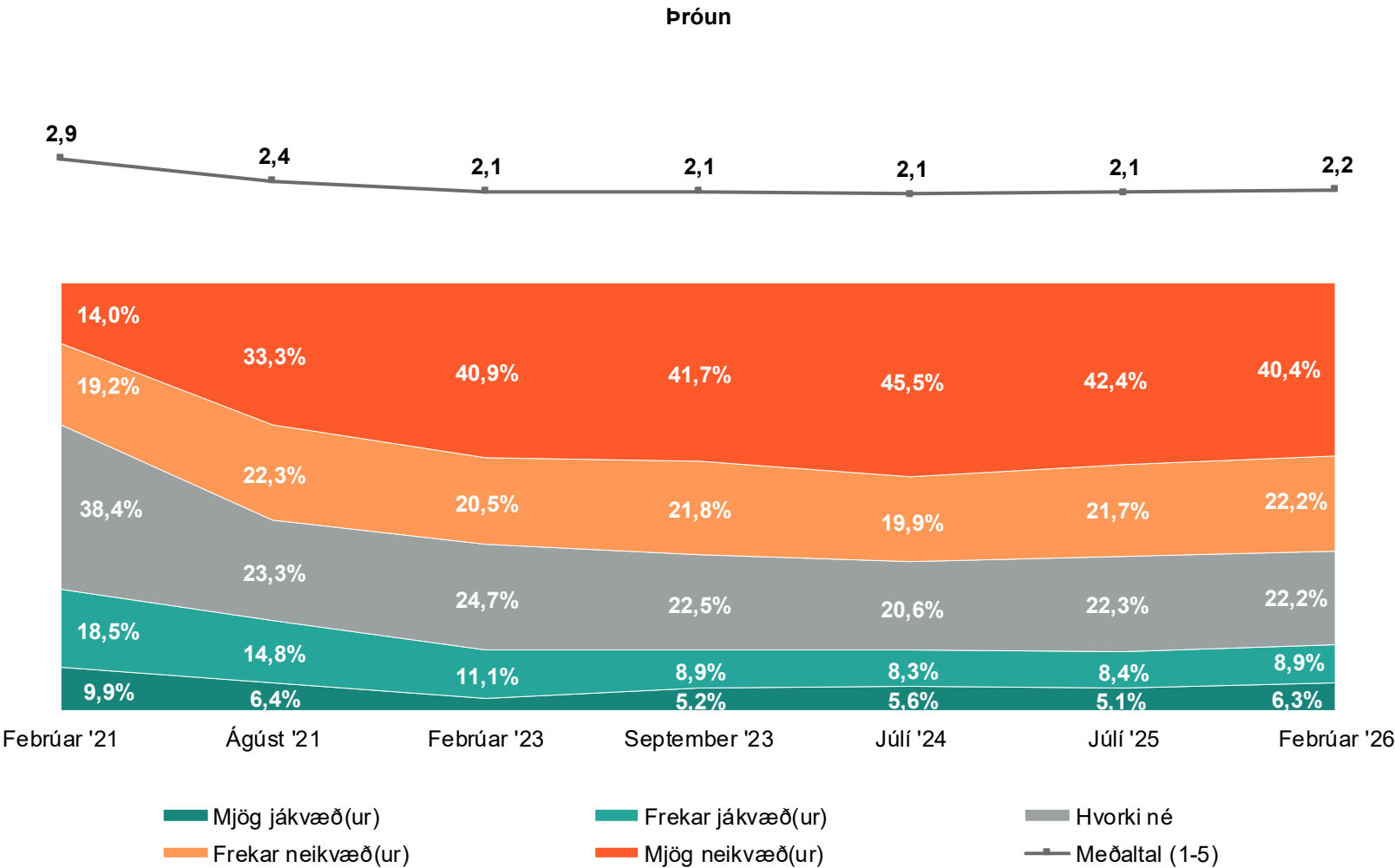
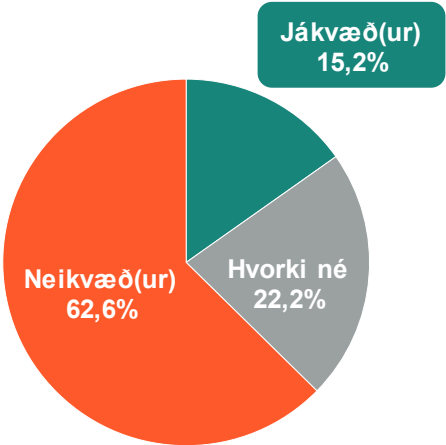
Bestu þakkir fyrir gott samstarf,

Jóna Karen Sverrisdóttir
Harpa Hlín Einarsdóttir

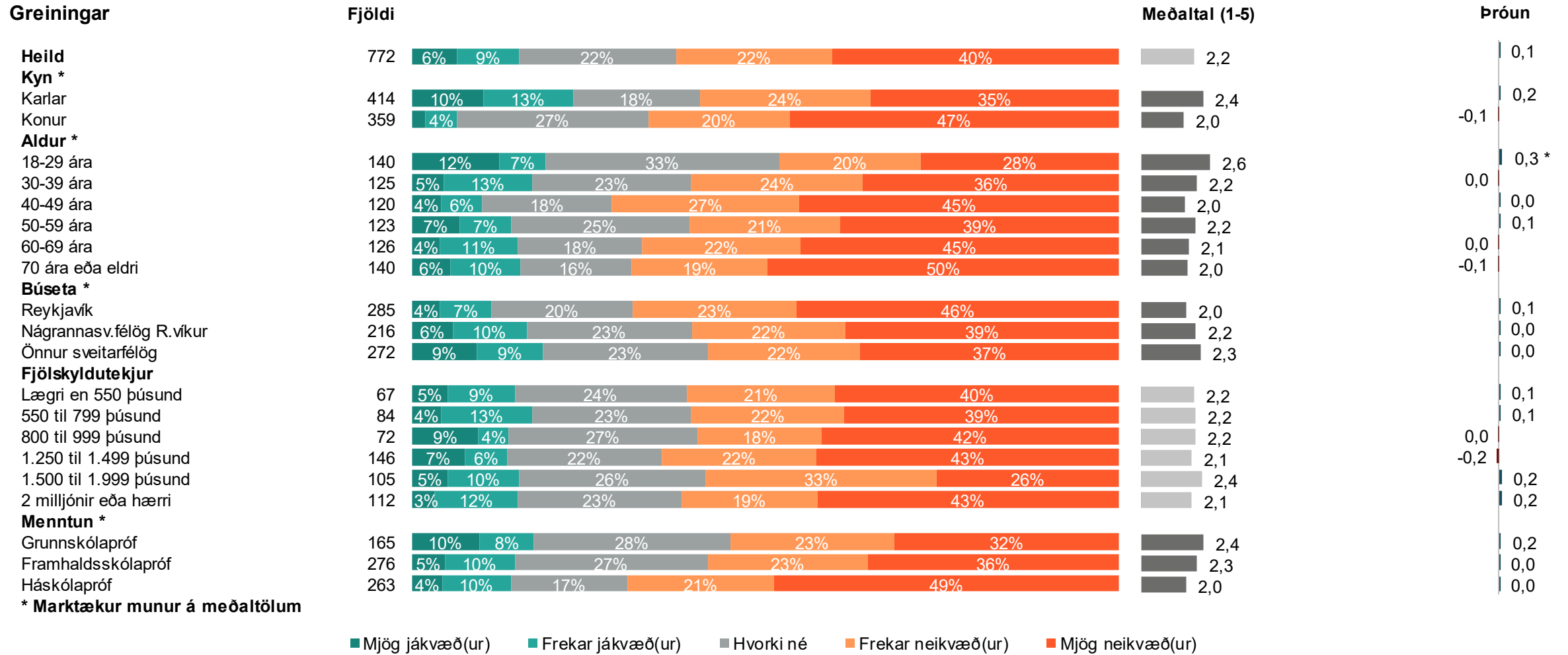
Sp. 1. Hversu jákvæð(ur) eða neikvæð(ur) ertu gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

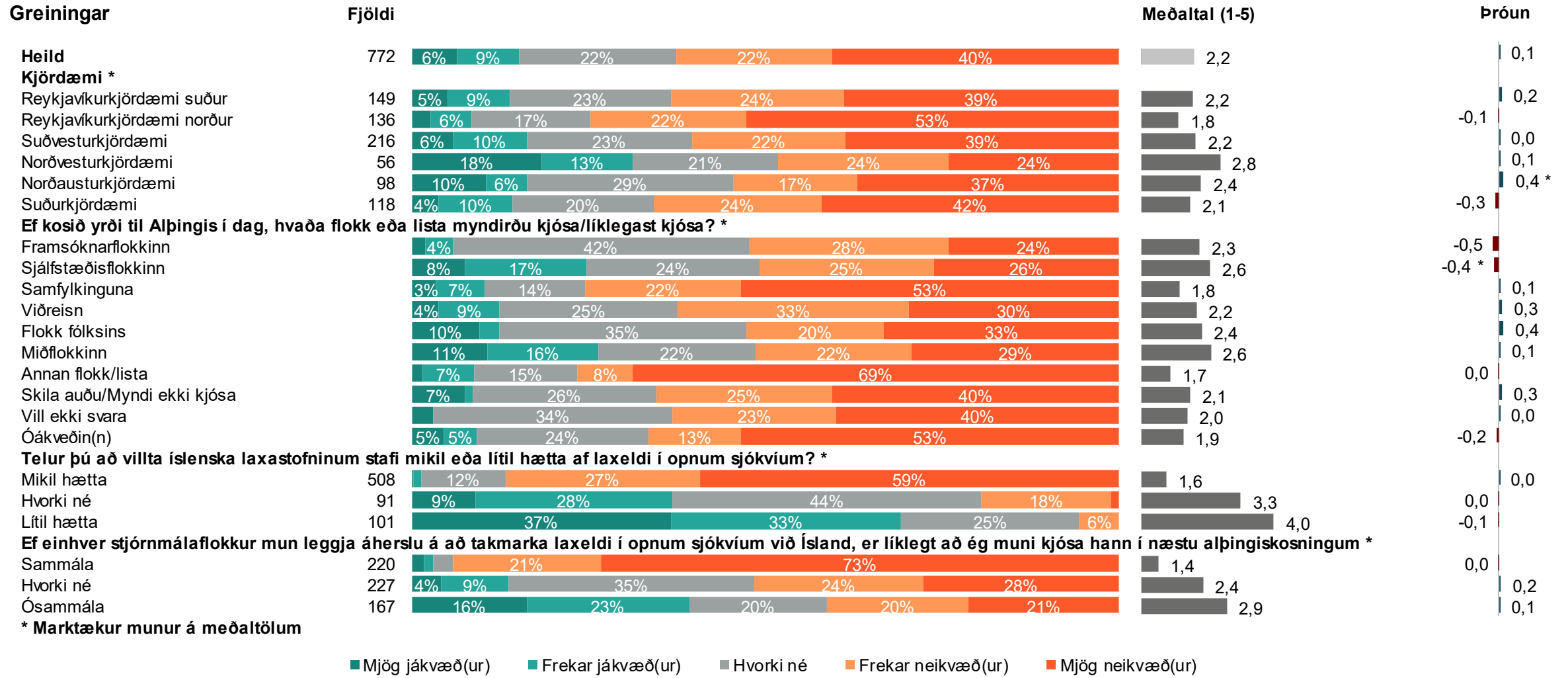
	Fjöldi	%	+/-
Mjög jákvæð(ur) (5)	49	6,3	1,7
Frekar jákvæð(ur) (4)	69	8,9	2,0
Hvorki né (3)	171	22,2	2,9
Frekar neikvæð(ur) (2)	171	22,2	2,9
Mjög neikvæð(ur) (1)	312	40,4	3,5
Jákvæð(ur)	117	15,2	2,5
Hvorki né	171	22,2	2,9
Neikvæð(ur)	484	62,6	3,4
Fjöldi svara	772	100,0	
Tóku afstöðu	772	92,4	
Tóku ekki afstöðu	64	7,6	
Fjöldi svarenda	836	100,0	
Meðaltal (1-5)	2,2		
Vikmörk ±	0,1		

Sp. 1. Hversu jákvæð(ur) eða neikvæð(ur) ertu gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

Sp. 1. Hversu jákvæð(ur) eða neikvæð(ur) ertu gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

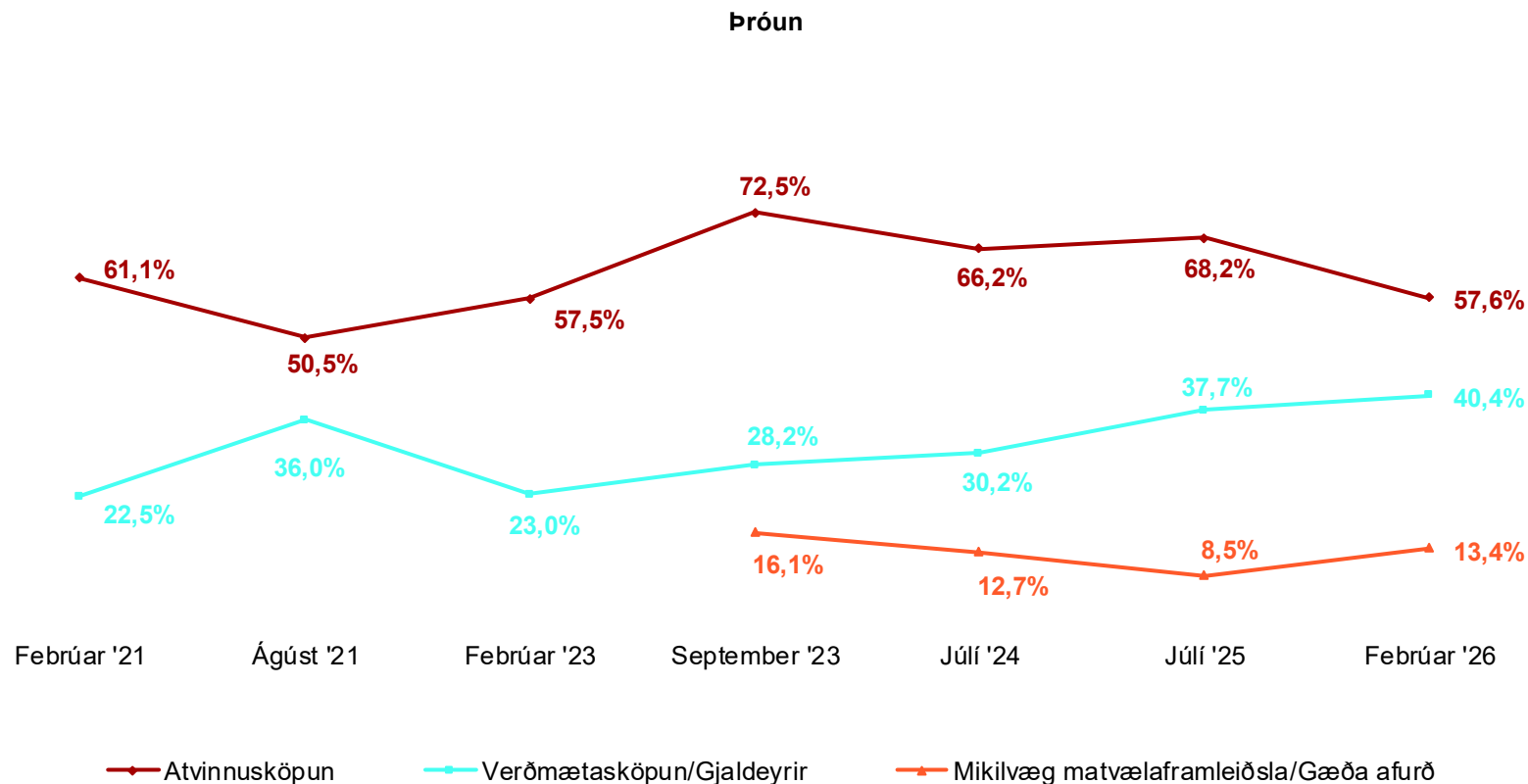
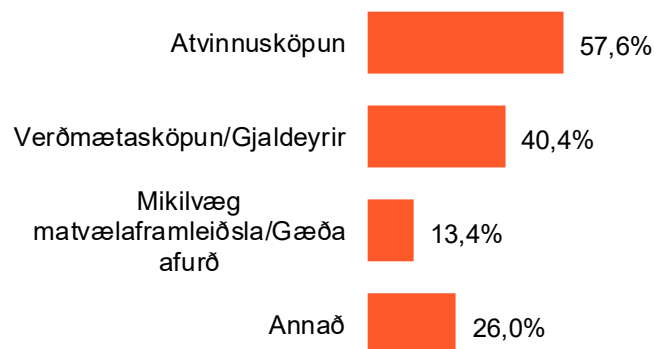

Sp. 2. Hver er helsta ástæða þess að þú ert jákvæð(ur) gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

	Fjöldi	%	+/-
Atvinnusköpun	55	57,6	9,9
Verðmætasköpun/Gjaldeyrir	39	40,4	9,8
Mikilvæg matvælaframleiðsla/Gæða afurð	13	13,4	6,8
Annað	25	26,0	8,8
Fjöldi svara	132		
Tóku afstöðu	96	81,8	
Tóku ekki afstöðu	21	18,2	
Fjöldi aðspurðra	117	100,0	
Spurð	117	14,1	
Ekki spurð	719	85,9	
Fjöldi svarenda	836	100,0	

Þau sem segjast vera jákvæð gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum (sp. 1) voru spurð þessarar spurningar.

Þessi spurning var opin, þ.e. engir svarmöguleikar voru gefnir fyrirfram. Svarendur höfðu því frjálsar hendur um eðli og fjölda svara. Hlutfallstölur eru reiknaðar eftir fjölda þeirra sem tóku afstöðu en ekki fjölda svara.

Sp. 2. Hver er helsta ástæða þess að þú ert jákvæð(ur) gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

Greiningar	Fjöldi	Atvinnusköpun	Verðmætasköpun/Gjaldeyrir	Annað	Atvinnusköpun
Heild	96	58%	40%	39%	58%
Kyn					
Karlar	79	62%	38%	38%	62%
Konur	17	39%	53%	48%	39%
Aldur					
18-29 ára	17	47%	62%	51%	47%
30-39 ára	17	50%	45%	35%	50%
40-49 ára	11	75%	36%	27%	75%
50-59 ára	13	60%	31%	41%	60%
60-69 ára	18	67%	34%	37%	67%
70 ára eða eldri	20	53%	33%	42%	53%
Búseta					
Reykjavík	30	34%	37%	53%	34%
Nágrannasv.félög R.víkur	23	72%	55%	28%	72%
Önnur sveitarfélög	44	66%	35%	36%	66%
Fjölskyldutekjur					
Lægr en 550 þúsund	7	46%	45%	55%	46%
550 til 799 þúsund	14	27%	48%	44%	27%
800 til 999 þúsund	10	72%	30%	38%	72%
1.250 til 1.499 þúsund	18	46%	52%	45%	46%
1.500 til 1.999 þúsund	12	76%	30%	24%	76%
2 milljónir eða hærr	15	76%	35%	22%	76%
Menntun					
Grunnskólapróf	23	51%	44%	32%	51%
Framhaldsskólapróf	34	68%	39%	33%	68%
Háskólapróf	31	57%	45%	40%	57%

Þar sem prósentur eru feitletraðar og litaðar með grænu er marktækur munur á milli hópa í sumum svarmöguleikum eru svarendur fáir og ber því að túlka hlutfallstölur með varúð.

Sp. 2. Hver er helsta ástæða þess að þú ert jákvæð(ur) gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

Greiningar	Fjöldi	Atvinnusköpun	Verðmætasköpun/Gjaldeyrir	Annað	Atvinnusköpun
Heild	96	58%	40%	39%	 58%
Kjördæmi					
Reykjavíkurborg	20	39%	32%	51%	 39%
Reykjavíkurborg norður	10	25%	49%	59%	 25%
Suðvesturkjördæmi	23	72%	55%	28%	 72%
Norðvesturkjördæmi	15	70%	11%	59%	 70%
Norðausturkjördæmi	13	86%	43%	19%	 86%
Suðurborg	15	44%	53%	26%	 44%
Ef kosið yrði til Alþingis í dag, hvaða flokk eða lista myndirðu kjósa/líklegast kjósa?					
Framsóknarflokkinn		56%	29%	44%	 56%
Sjálfstæðisflokkinn		43%	43%	45%	 43%
Samfylkinguna		73%	26%	44%	 73%
Viðreisn		69%	43%	31%	 69%
Flokk fólksins		22%	22%	78%	 22%
Miðflokkinn		68%	51%	17%	 68%
Annar flokkur/lista		17%	17%	83%	 17%
Telur þú að villta íslenska laxastofninum stafi mikil eða lítil hættu af laxeldi í opnum sjókvíum?					
Mikil hættu	5	65%	23%	26%	 65%
Hvorki né	30	53%	47%	38%	 53%
Lítill hættu	56	62%	36%	44%	 62%
Ef einhver stjórnvaldaflokkur mun leggja áherslu á að takmarka laxeldi í opnum sjókvíum við Ísland, er líklegt að ég muni kjósa hann í næstu alþingiskosningum					
Sammála	7	74%	47%	22%	 74%
Hvorki né	28	65%	45%	36%	 65%
Ósammála	53	55%	41%	37%	 55%

Þar sem prósentur eru feitletraðar og litaðar með grænu er marktækur munur á milli hópa

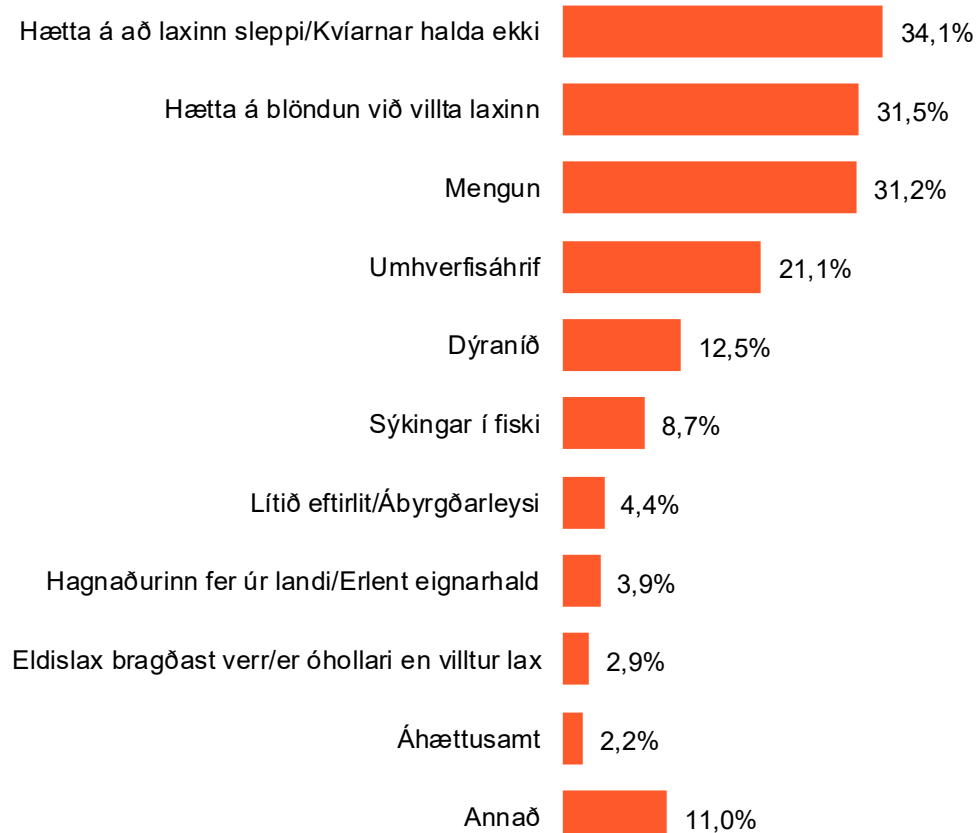
í sumum svarmöguleikum eru svarendur fáir og ber því að túlka hlutfallstölur með varúð.

Sp. 3. Hver er helsta ástæða þess að þú ert neikvæð(ur) gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

	Fjöldi	%	+/-
Hætta á að laxinn sleppi/Kvíarnar			
halda ekki	143	34,1	4,5
Hætta á blöndun við villta laxinn	132	31,5	4,4
Mengun	131	31,2	4,4
Umhverfisáhrif	88	21,1	3,9
Dýranið	52	12,5	3,2
Sýkingar í fiski	37	8,7	2,7
Lítið eftirlit/Ábyrgðarleysi	18	4,4	2,0
Hagnaðurinn fer úr landi/Erlent eignarhald			
17	3,9	1,9	
Eldislax bragðast verr/er óhollari en villtur lax	12	2,9	1,6
Áhættusamt	9	2,2	1,4
Annað	46	11,0	3,0
Fjöldi svara	685		
Tóku afstöðu	419	86,7	
Tóku ekki afstöðu	64	13,3	
Fjöldi aðspurðra	484	100,0	
Spurð	484	57,9	
Ekki spurð	352	42,1	
Fjöldi svarenda	836	100,0	

Þau sem segjast vera neikvæð gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum (sp. 1) voru spurð þessarar spurningar.

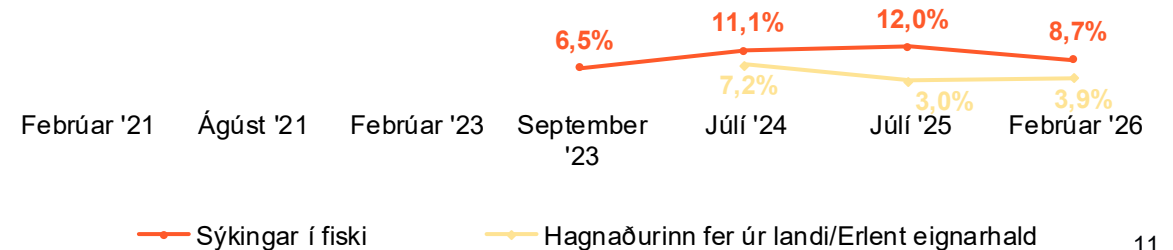
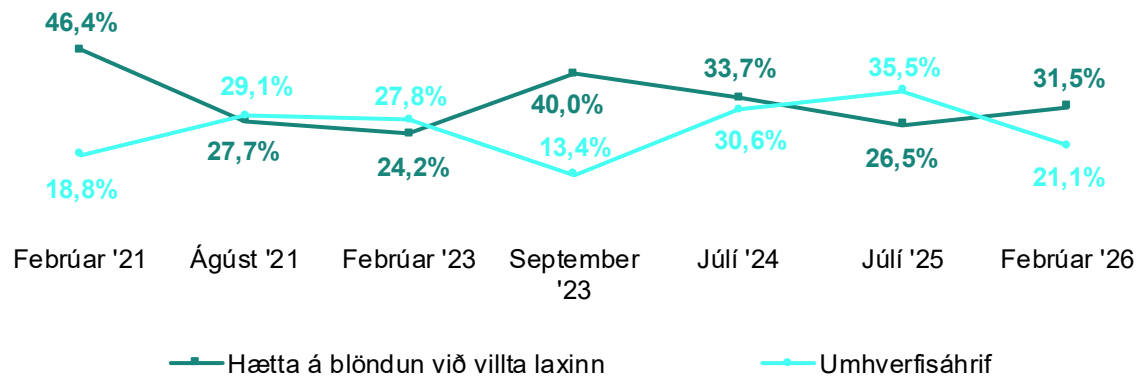
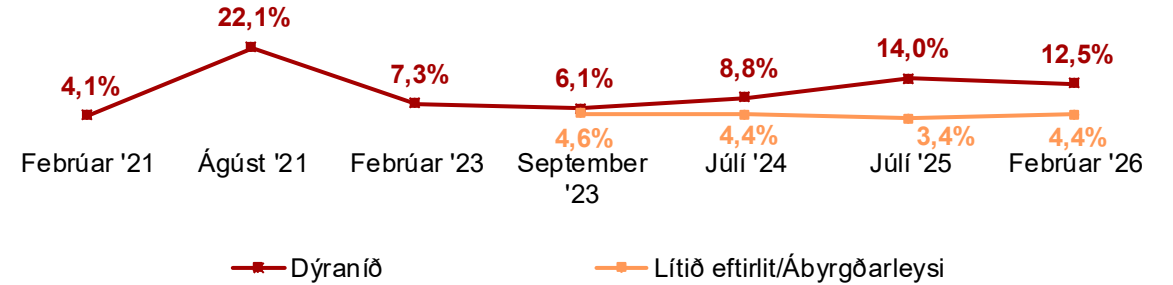
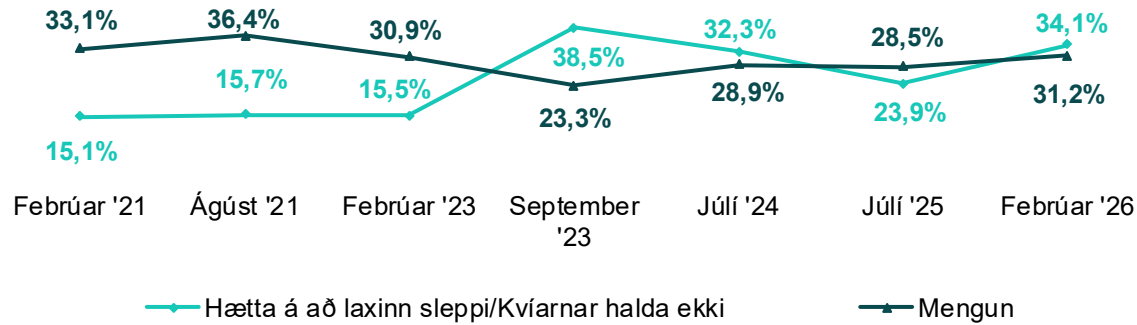
Þessi spurning var opin, þ.e. engir svarmöguleikar voru gefnir fyrirfram. Svarendur höfðu því frjálsar hendur um eðli og fjölda svara. Hlutfallstölur eru reiknaðar eftir fjölda þeirra sem tóku afstöðu en ekki fjölda svara.

Sp. 3. Hver er helsta ástæða þess að þú ert neikvæð(ur) gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

Þróun

Sp. 3. Hver er helsta ástæða þess að þú ert neikvæð(ur) gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

Greiningar	Fjöldi	Hætta á að laxinn sleppi/Kvíarnar halda ekki	Hætta á blöndun við villta laxinn	Mengun	Umhverfis-áhrif	Dýranið	Sýkingar í fiski	Annað	Umhverfisáhrif	Þróun - Hætta á að laxinn sleppi/Kvíarnar halda ekki
Heild	419	34%	31%	31%	21%	12%	9%	23%	34%	10,2 *
Kyn										
Karlar	217	35%	30%	30%	18%	9%	8%	25%	35%	8,1
Konur	203	33%	33%	33%	25%	16%	9%	20%	33%	12,5 *
Aldur										
18-29 ára	57	27%	37%	17%	33%	15%	7%	6%	27%	12,4
30-39 ára	61	20%	42%	23%	19%	21%	10%	25%	20%	1,9
40-49 ára	77	38%	24%	30%	21%	14%	15%	30%	38%	11,8
50-59 ára	67	36%	33%	30%	22%	17%	12%	22%	36%	10,8
60-69 ára	75	43%	25%	40%	21%	6%	6%	23%	43%	17,1 *
70 ára eða eldri	81	36%	31%	41%	15%	5%	2%	27%	36%	5,0
Búseta										
Reykjavík	175	29%	33%	32%	24%	20%	10%	26%	29%	8,0
Nágrannasv.félög R.víkur	111	40%	37%	32%	14%	7%	10%	20%	40%	18,0 *
Önnur sveitarfélög	133	35%	25%	30%	24%	7%	6%	22%	35%	6,8
Fjölskyldutekjur										
Lægri en 550 þúsund	35	45%	20%	39%	10%	21%	9%	16%	45%	14,8
550 til 799 þúsund	44	37%	18%	34%	24%	14%	11%	22%	37%	17,1
800 til 999 þúsund	38	38%	26%	35%	24%	17%		24%	38%	16,7
1.250 til 1.499 þúsund	86	33%	28%	33%	22%	12%	5%	27%	33%	5,6
1.500 til 1.999 þúsund	54	35%	42%	25%	20%	10%	7%	23%	35%	18,4 *
2 milljónir eða hærri	61	27%	39%	28%	21%	5%	9%	29%	27%	8,4
Menntun										
Grunnskólapróf	70	49%	15%	29%	15%	13%	10%	21%	49%	22,5 *
Framhaldsskólapróf	145	33%	30%	30%	16%	9%	3%	23%	33%	10,3 *
Háskólapróf	166	31%	39%	34%	29%	15%	8%	26%	31%	7,7

Þar sem prósentur eru feitletraðar og litaðar með grænu er marktækur munur á milli hópa

Sp. 3. Hver er helsta ástæða þess að þú ert neikvæð(ur) gagnvart laxeldi í opnum sjókvíum?

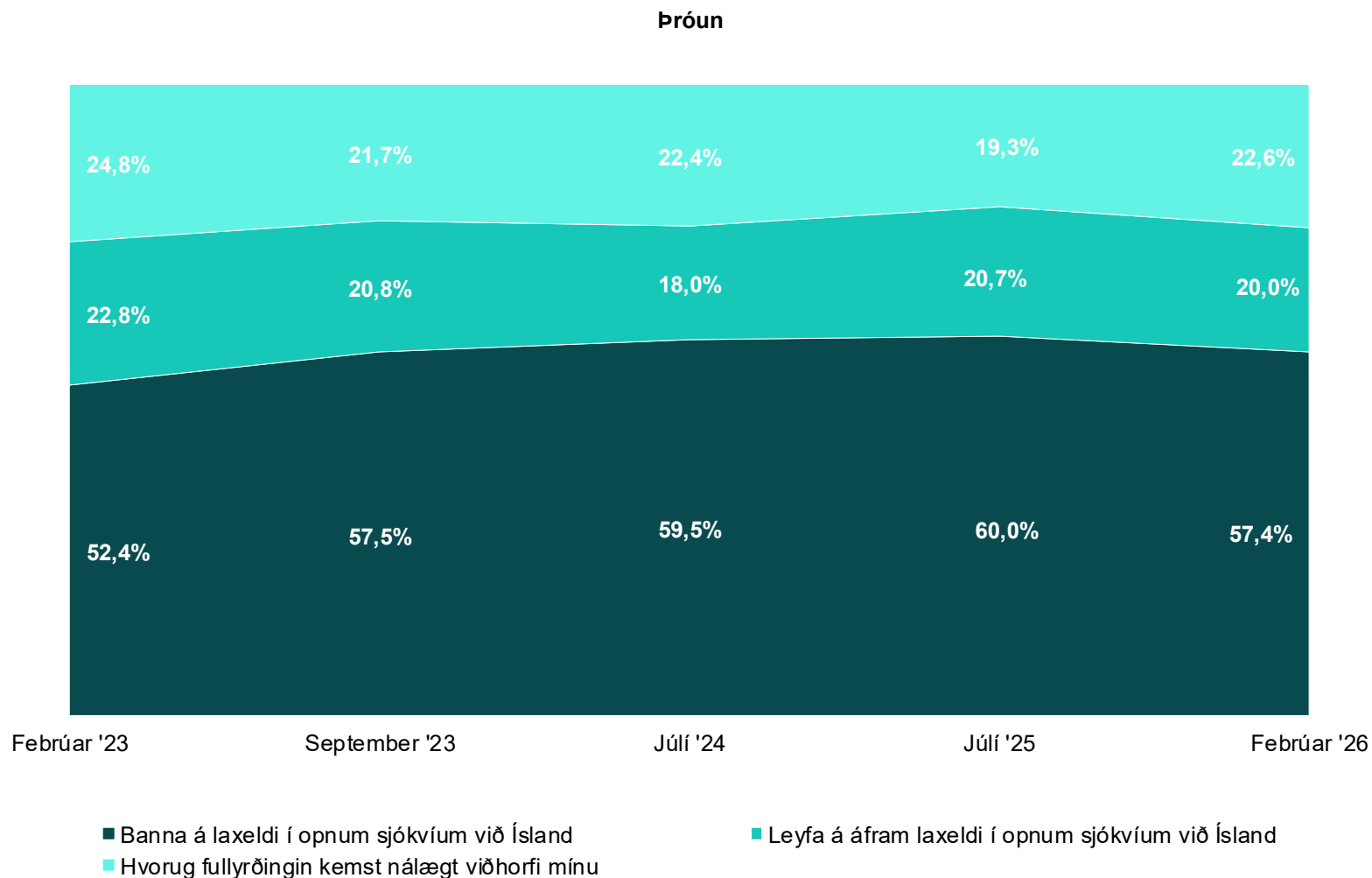
Greiningar	Fjöldi	Hætta á að laxinn sleppi/Kviarnar halda ekki	Hætta á blöndun við villta laxinn	Mengun	Umhverfis-áhrif	Dýranið	Sýkingar í fiski	Annað	Umhverfisáhrif	Þróun - Hætta á að laxinn sleppi/Kviarnar halda ekki
Heild	419	34%	31%	31%	21%	12%	9%	23%	34%	10,2 *
Kjördæmi										
Reykjavíkurborg	82	36%	22%	29%	21%	13%	13%	20%	36%	12,9
Reykjavíkurborg norður	93	23%	42%	34%	26%	26%	8%	30%	23%	3,3
Suðvesturkjördæmi	111	40%	37%	32%	14%	7%	10%	20%	40%	18,0 *
Norðvesturkjördæmi	23	43%	20%	17%	13%	23%	8%	11%	43%	14,0
Norðausturkjördæmi	41	30%	32%	37%	24%	4%	4%	25%	30%	3,5
Suðurborg	69	36%	23%	29%	27%	4%	6%	24%	36%	5,2
Ef kosið yrði til Alþingis í dag, hvaða flokk eða lista myndirðu kjósa/líklegast kjósa?										
Framsóknarflokkinn		37%	37%	29%	16%	6%		18%	37%	2,7
Sjálfstæðisflokkinn		38%	34%	23%	14%	5%	7%	30%	38%	9,1
Samfylkinguna		33%	30%	38%	26%	18%	3%	25%	33%	11,4 *
Viðreisn		39%	27%	23%	24%	11%	23%	24%	39%	9,1
Flokk fólksins		53%	14%	18%	12%		8%	19%	53%	27,0
Miðflokkinn		32%	37%	25%	16%	3%	3%	17%	32%	1,0
Annan flokk/lista		32%	27%	29%	42%	23%	6%	22%	32%	16,0
Skila auðu/Myndi ekki kjósa		28%	13%	28%	15%	21%	10%	36%	28%	23,5 *
Vill ekki svara		50%	32%	53%		13%	18%	20%	50%	44,7 *
Óákveðin(n)		39%	39%	47%	14%	9%	8%	24%	39%	2,9
Ef einhver stjórnmálaflokkur mun leggja áherslu á að takmarka laxeldi í opnum sjókvíum við Ísland, er líklegt að ég muni kjósa hann í næstu alþingiskosningum										
Sammála	188	34%	38%	38%	20%	12%	9%	24%	34%	8,6
Hvorki né	103	35%	27%	25%	23%	11%	8%	21%	35%	8,8
Ósammála	57	41%	23%	18%	13%	14%	6%	32%	41%	22,3 *

Bar sem prósentur eru feitletraðar og litaðar með grænu er marktækur munur á milli hópa

Sp. 4. Hvor eftirfarandi fullyrðinga lýsir betur viðhorfi þínu?

	Fjöldi	%	+/-
Banna á laxeldi í opnum sjókvíum við Ísland	386	57,4	3,7
Leyfa á áfram laxeldi í opnum sjókvíum við Ísland	134	20,0	3,0
Hvorug fullyrðingin kemst nálægt viðhorfi mínu	152	22,6	3,2
Fjöldi svara	673	100,0	
Tóku afstöðu	673	80,4	
Tóku ekki afstöðu	163	19,6	
Fjöldi svarenda	836	100,0	

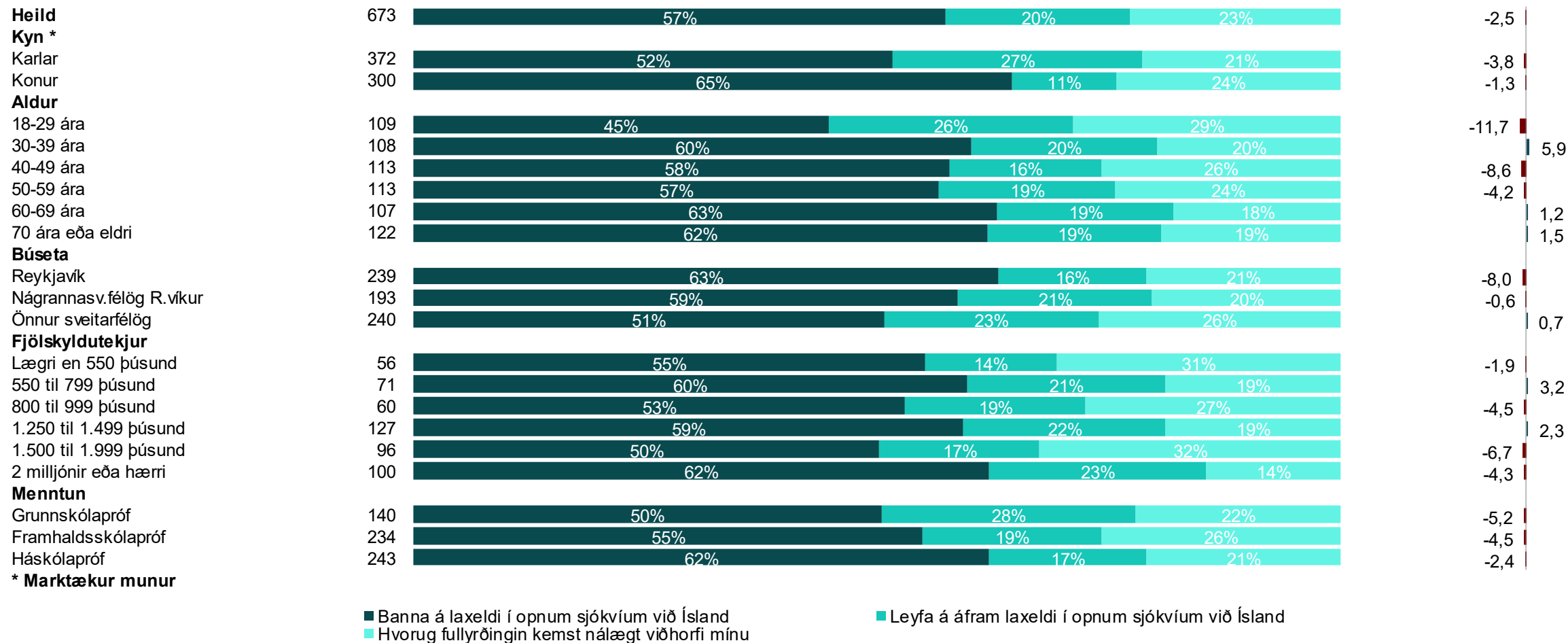
Sp. 4. Hvor eftirfarandi fullyrðinga lýsir betur viðhorfi þínu?

Greiningar

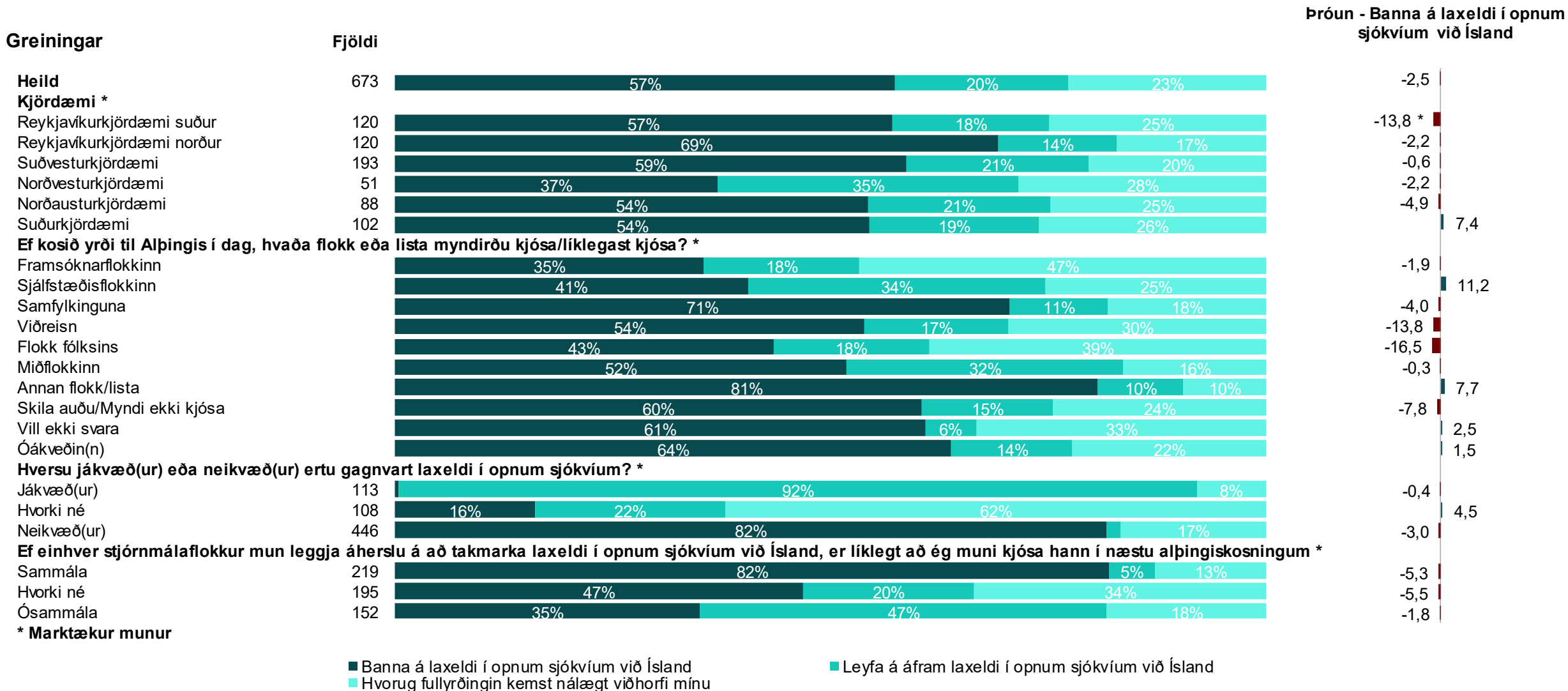
Fjöldi

Þróun - Banna á laxeldi í opnum sjókvím við Ísland

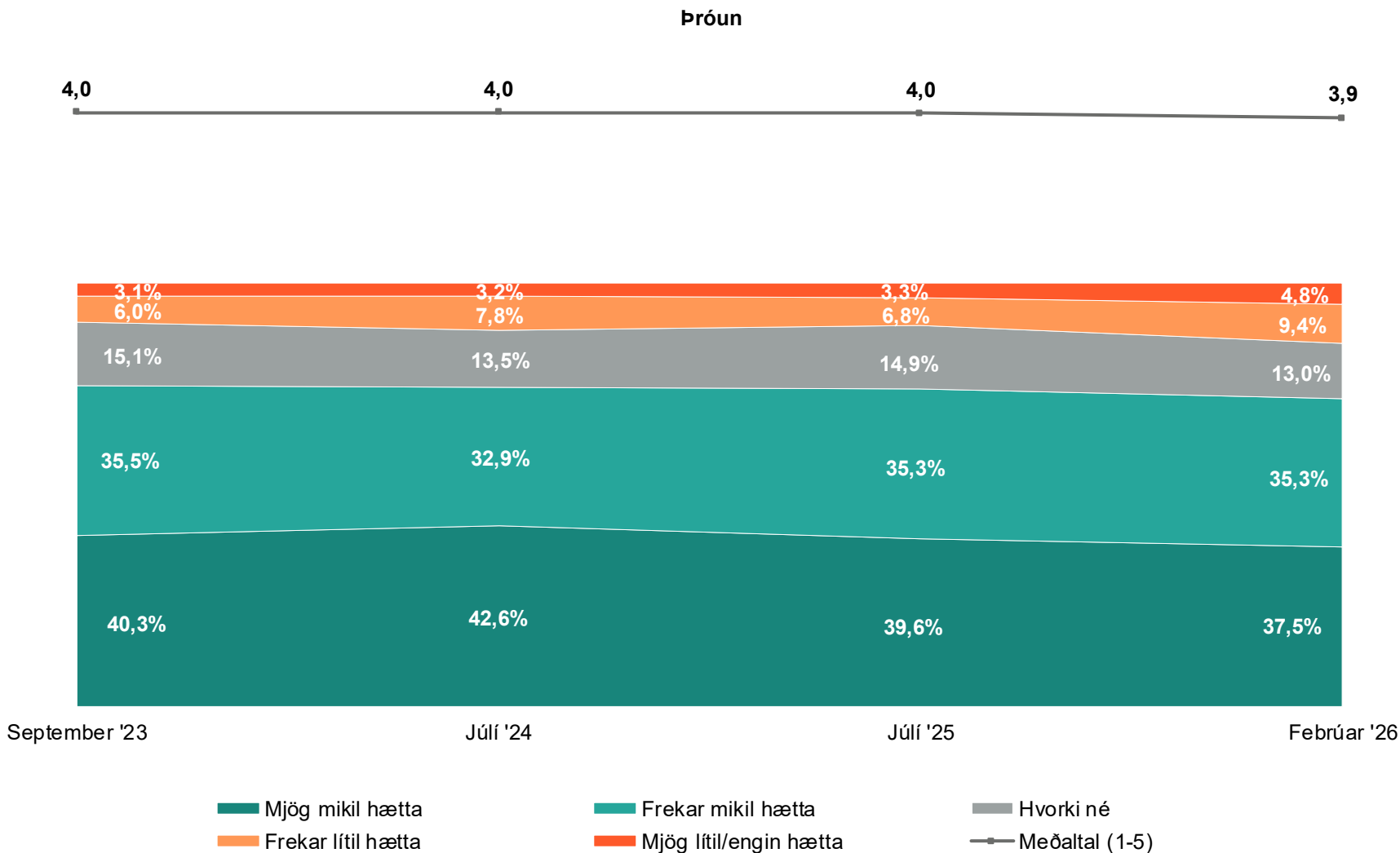
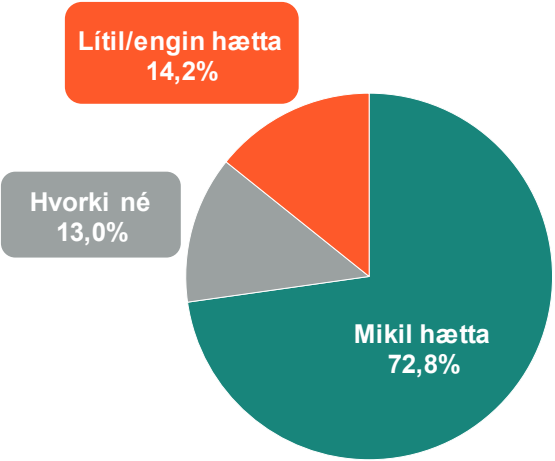

Sp. 4. Hvor eftirfarandi fullyrðinga lýsir betur viðhorfi þínu?

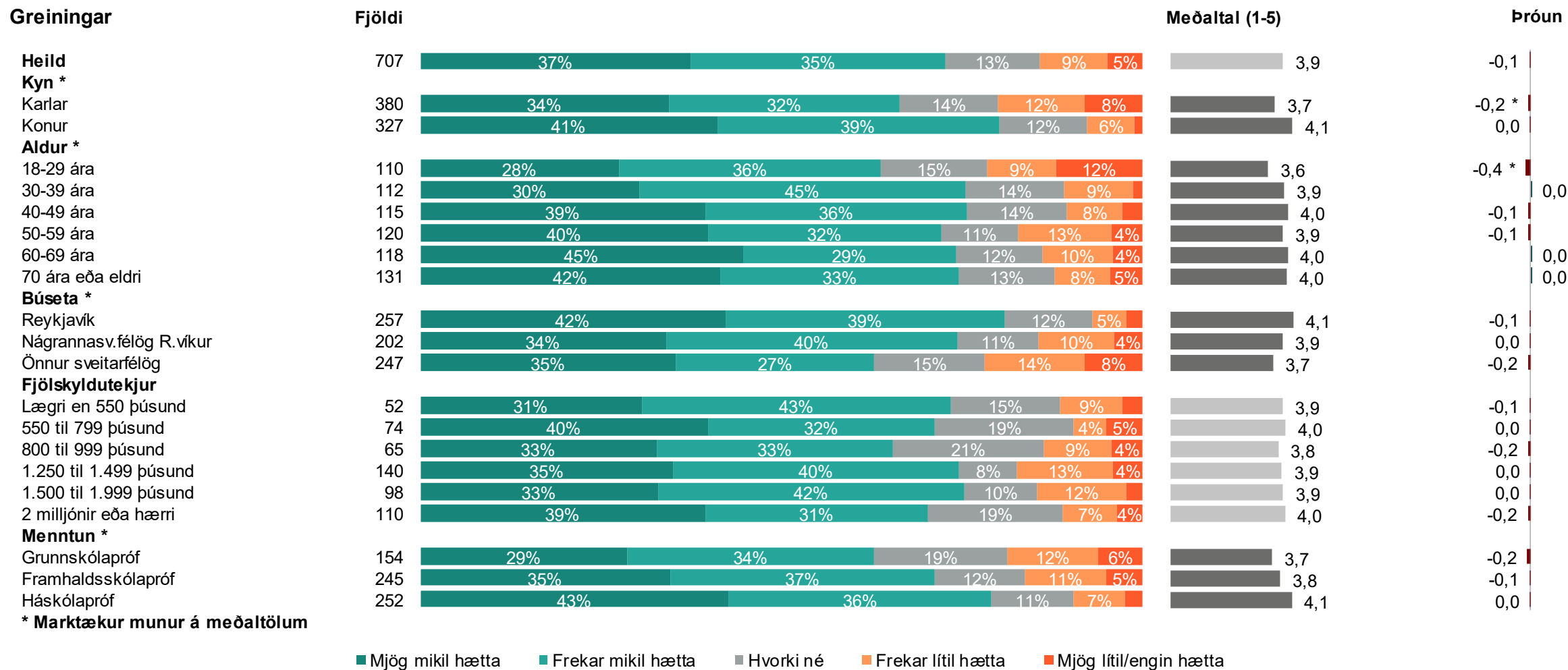

Sp. 5. Telur þú að villta íslenska laxastofninum stafi mikil eða lítil hætt af laxeldi í opnum sjókvíum?

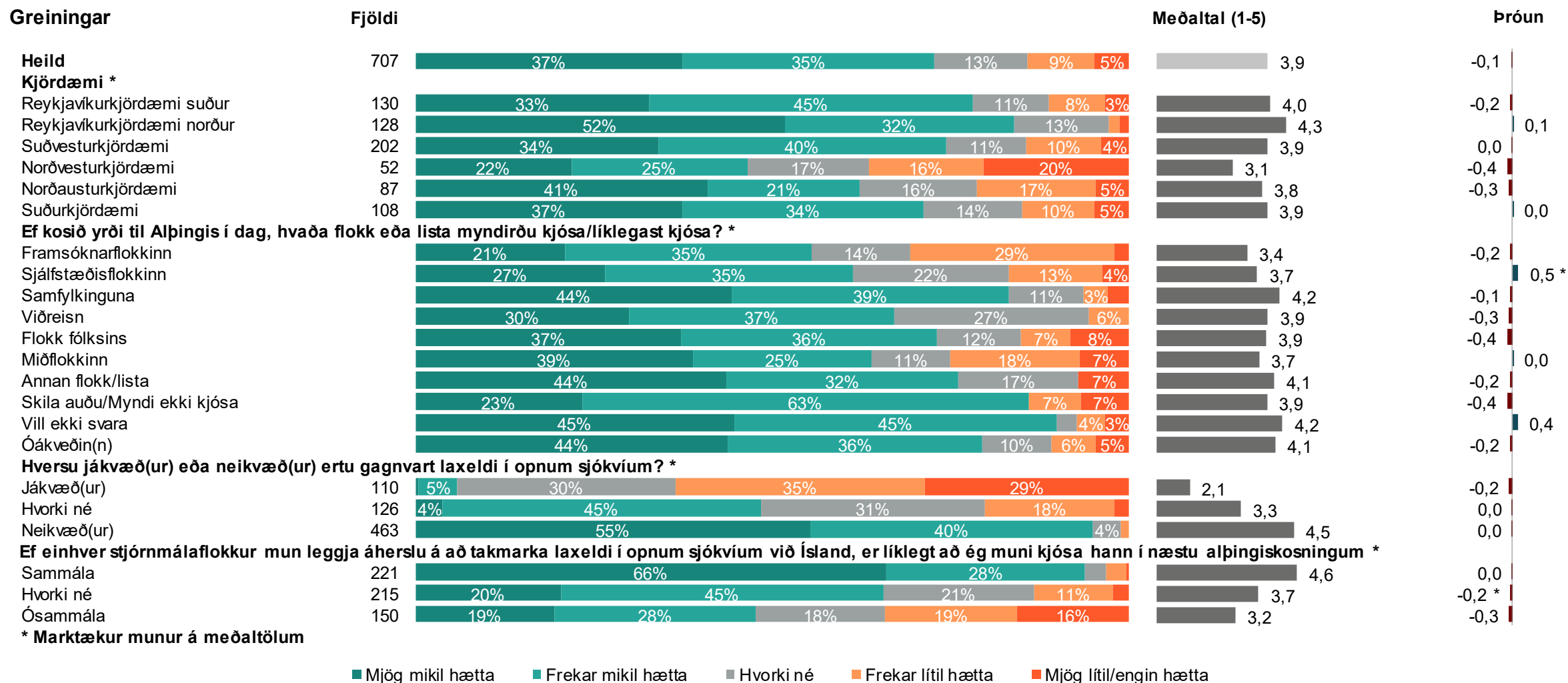
	Fjöldi	%	+/-
Mjög mikil hætt (5)	265	37,5	3,6
Frekar mikil hætt (4)	249	35,3	3,5
Hvorki né (3)	92	13,0	2,5
Frekar lítil hætt (2)	67	9,4	2,2
Mjög lítil/engin hætt (1)	34	4,8	1,6
Mikil hætt	514	72,8	3,3
Hvorki né	92	13,0	2,5
Lítil/engin hætt	101	14,2	2,6
Fjöldi svara	707	100,0	
Tóku afstöðu	707	84,5	
Tóku ekki afstöðu	129	15,5	
Fjöldi svarenda	836	100,0	
Meðaltal (1-5)	3,9		
Vikmörk ±	0,1		

Sp. 5. Telur þú að villta íslenska laxastofninum stafi mikil eða lítil hættu af laxeldi í opnum sjókvíum?

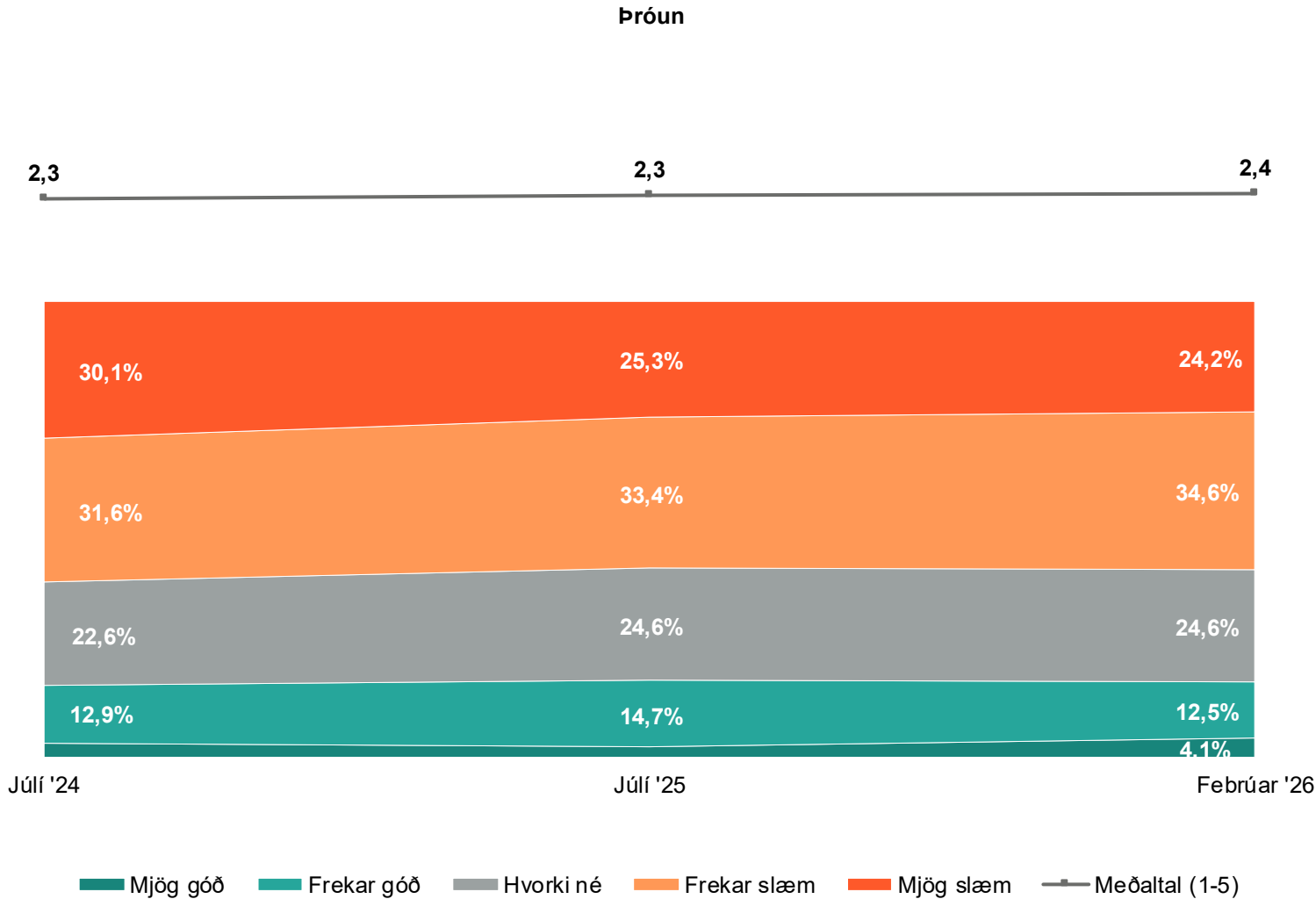
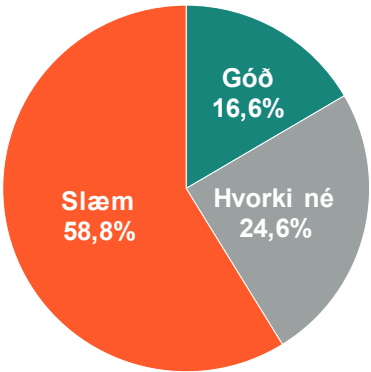
Sp. 5. Telur þú að villta íslenska laxastofninum stafi mikil eða lítil hættu af laxeldi í opnum sjókvíum?

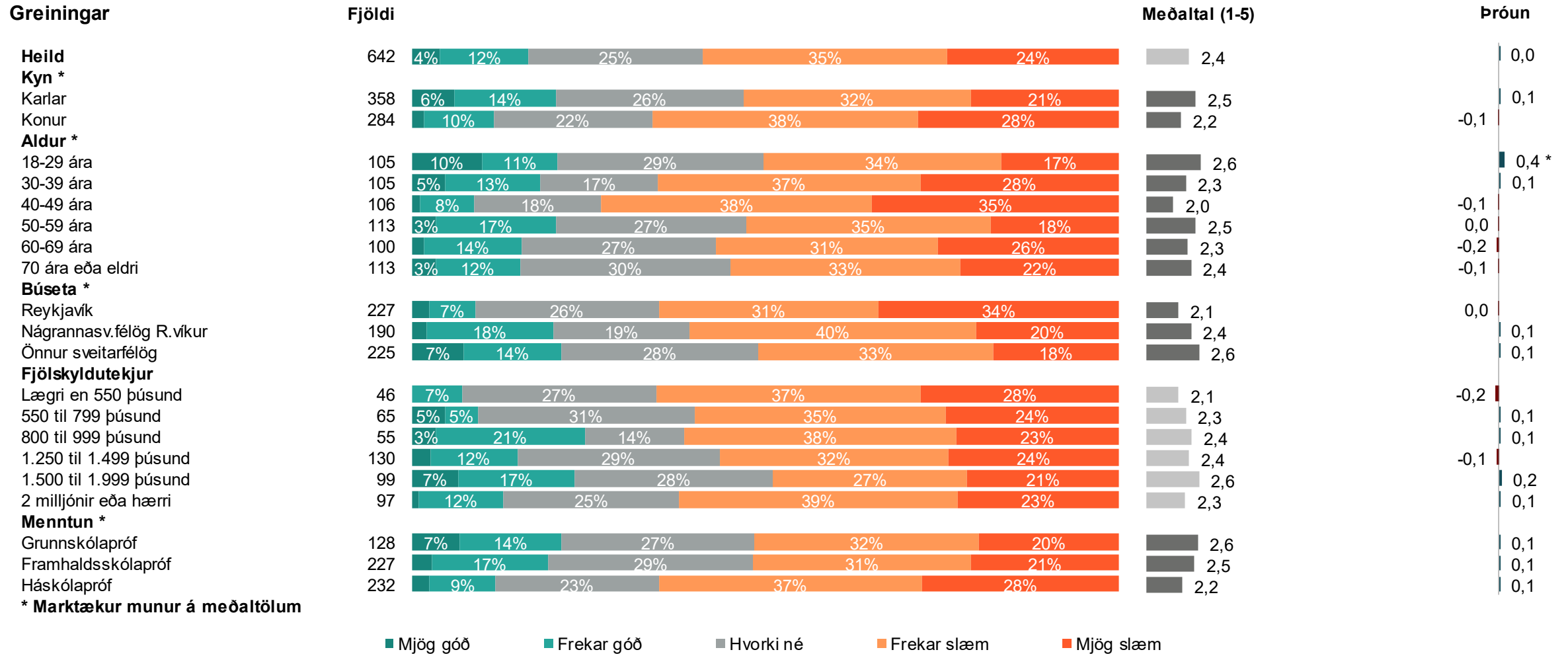
Sp. 6. Telur þú að meðferð eldislaxa í sjókvíaeldi við Ísland sé almennt góð eða slæm?

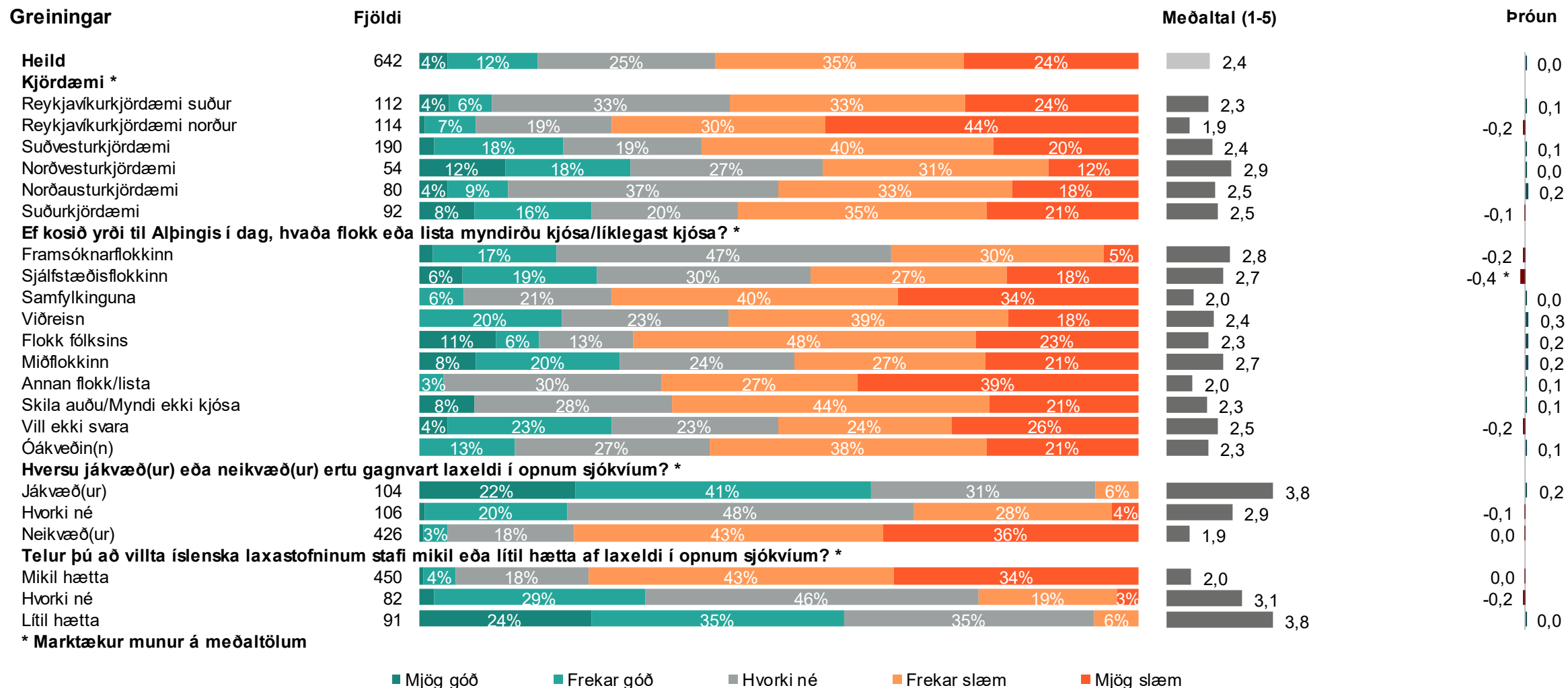
	Fjöldi	%	+/-
Mjög góð (5)	26	4,1	1,5
Frekar góð (4)	80	12,5	2,6
Hvorki né (3)	158	24,6	3,3
Frekar slæm (2)	222	34,6	3,7
Mjög slæm (1)	155	24,2	3,3
Góð	106	16,6	2,9
Hvorki né	158	24,6	3,3
Slæm	377	58,8	3,8
Fjöldi svara	642	100,0	
Tóku afstöðu	642	76,8	
Tóku ekki afstöðu	194	23,2	
Fjöldi svarenda	836	100,0	
Meðaltal (1-5)	2,4		
Vikmörk ±	0,1		

Sp. 6. Telur þú að meðferð eldislaxa í sjókvíaeldi við Ísland sé almennt góð eða slæm?

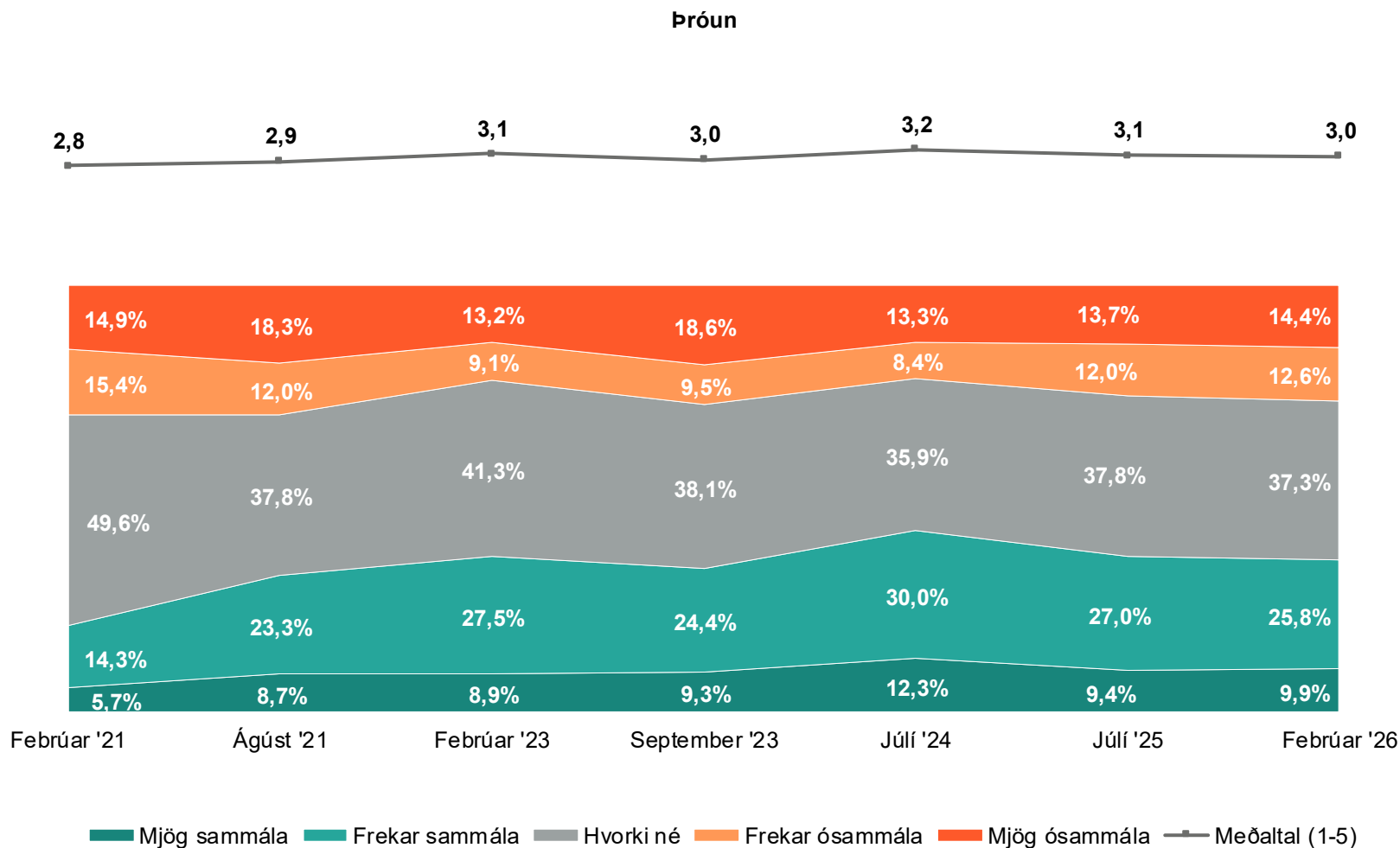
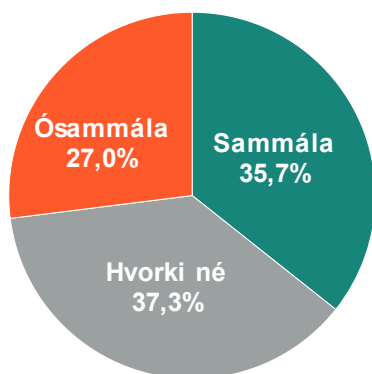

Sp. 6. Telur þú að meðferð eldislaxa í sjókvíaeldi við Ísland sé almennt góð eða slæm?

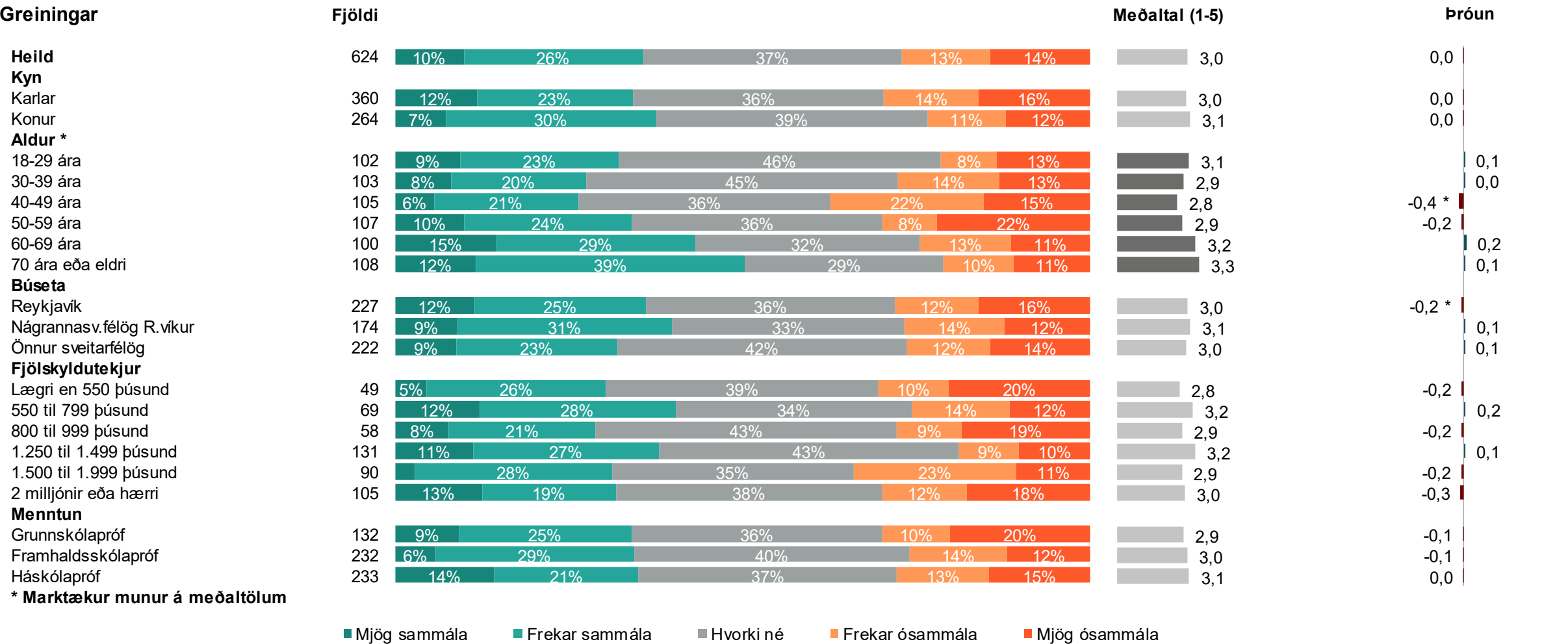
Sp. 7. Hversu sammála eða ósammála ertu eftirfarandi fullyrðingu? Ef einhver stjórnmálaflokkur mun leggja áherslu á að takmarka laxeldi í opnum sjókvíum við Ísland og í stað þess leggja áherslu á landeldi, er líklegt að ég muni kjósa hann í næstu alþingiskosningum

	Fjöldi	%	+/-
Mjög sammála (5)	62	9,9	2,3
Frekar sammála (4)	161	25,8	3,4
Hvorki né (3)	233	37,3	3,8
Frekar ósammála (2)	78	12,6	2,6
Mjög ósammála (1)	90	14,4	2,8
Sammála	223	35,7	3,8
Hvorki né	233	37,3	3,8
Ósammála	168	27,0	3,5
Fjöldi svara	624	100,0	
Tóku afstöðu	624	74,6	
Tóku ekki afstöðu	212	25,4	
Fjöldi svarenda	836	100,0	
Meðaltal (1-5)	3,0		
Vikmörk ±	0,1		

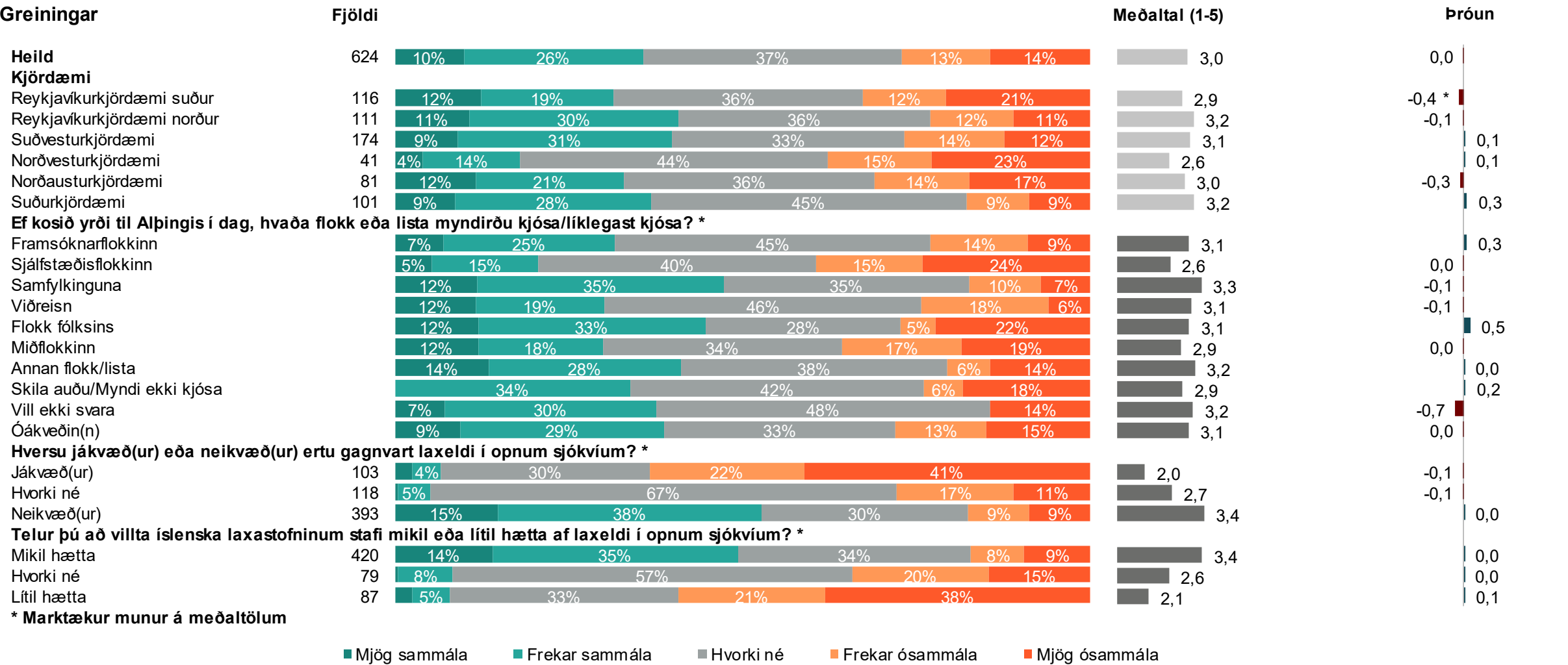

Sp. 7. Hversu sammála eða ósammála ertu eftirfarandi fullyrðingu? Ef einhver stjórnmálaflokkur mun leggja áherslu á að takmarka laxeldi í opnum sjókvíum við Ísland og í stað þess leggja áherslu á landeldi, er líklegt að ég muni kjósa hann í næstu alþingiskosningum

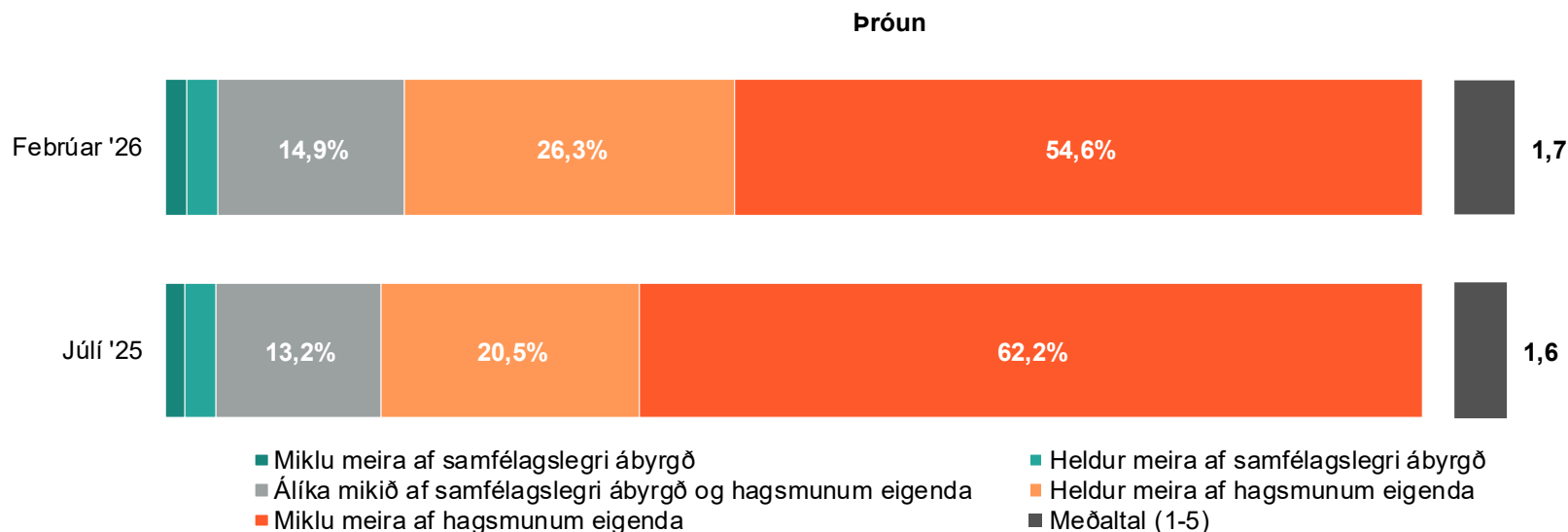
Sp. 7. Hversu sammála eða ósammála ertu eftirfarandi fullyrðingu? Ef einhver stjórnmálaflokkur mun leggja áherslu á að takmarka laxeldi í opnum sjókvíum við Ísland og í stað þess leggja áherslu á landeldi, er líklegt að ég muni kjósa hann í næstu alþingiskosningum

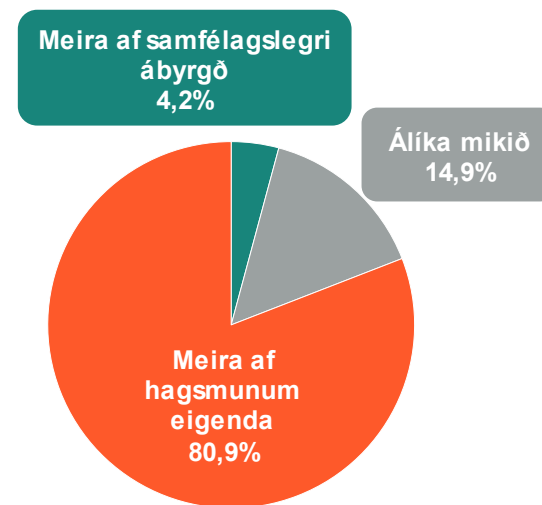
* Marktækur munur á meðaltölum

Sp. 8. Hvort telur þú að rekstrarákvarðanir í sjókvíaeldisfyrirtækjum við Ísland ráðist meira af samfélagslegri ábyrgð eða af hagsmunum eigenda?

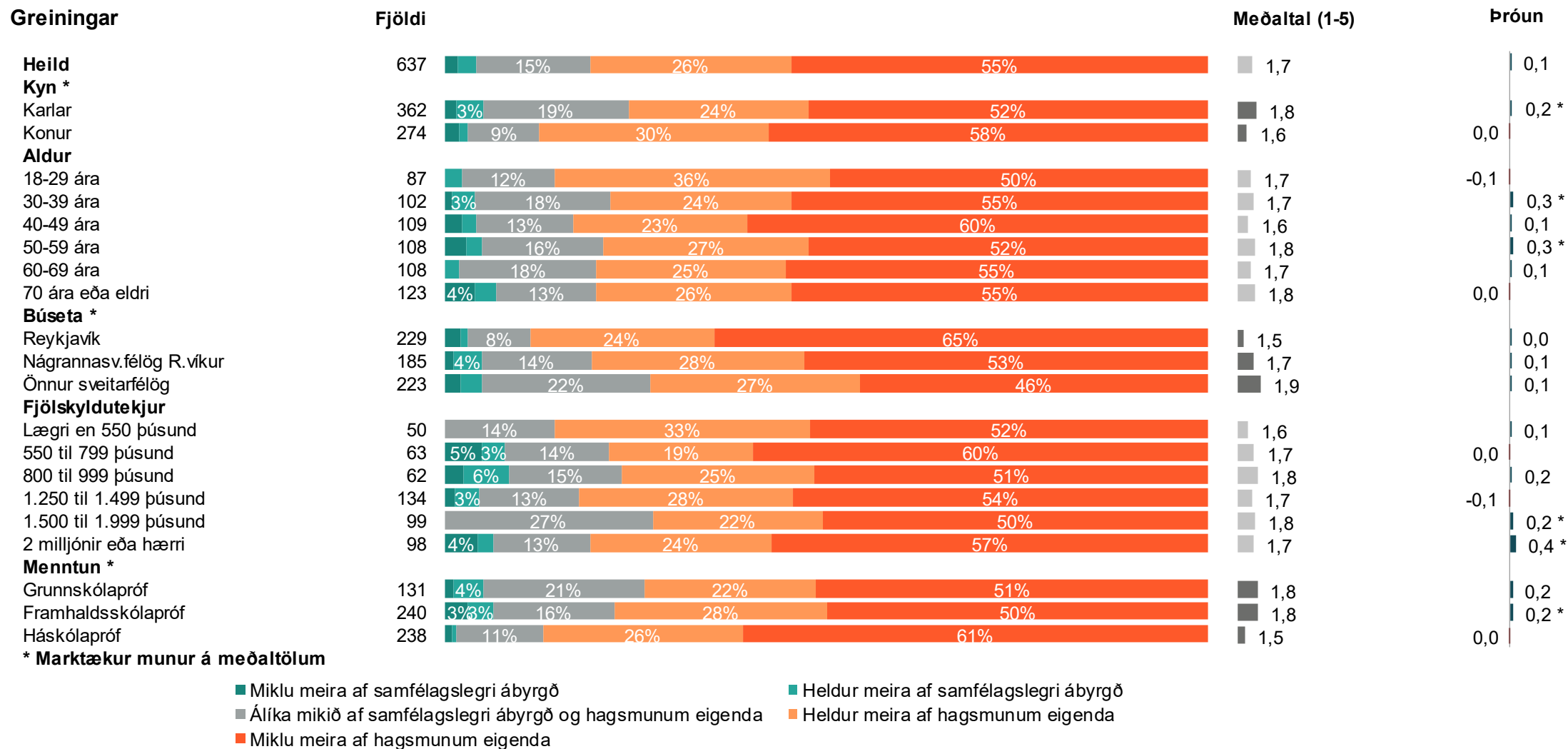
	Fjöldi	%	+/-
Miklu meira af samfélagslegri ábyrgð (5)	11	1,8	1,0
Heldur meira af samfélagslegri ábyrgð (4)	15	2,4	1,2
Álíka mikið af samfélagslegri ábyrgð og hagsmunum eigenda (3)	95	14,9	2,8
Heldur meira af hagsmunum eigenda (2)	167	26,3	3,4
Miklu meira af hagsmunum eigenda (1)	348	54,6	3,9
Meira af samfélagslegri ábyrgð	27	4,2	1,6
Álíka mikið	95	14,9	2,8
Meira af hagsmunum eigenda	515	80,9	3,1
Fjöldi svara	637	100,0	
Tóku afstöðu	637	76,1	
Tóku ekki afstöðu	199	23,9	
Fjöldi svarenda	836	100,0	
Meðaltal (1-5)	1,7		
Vikmörk ±	0,1		

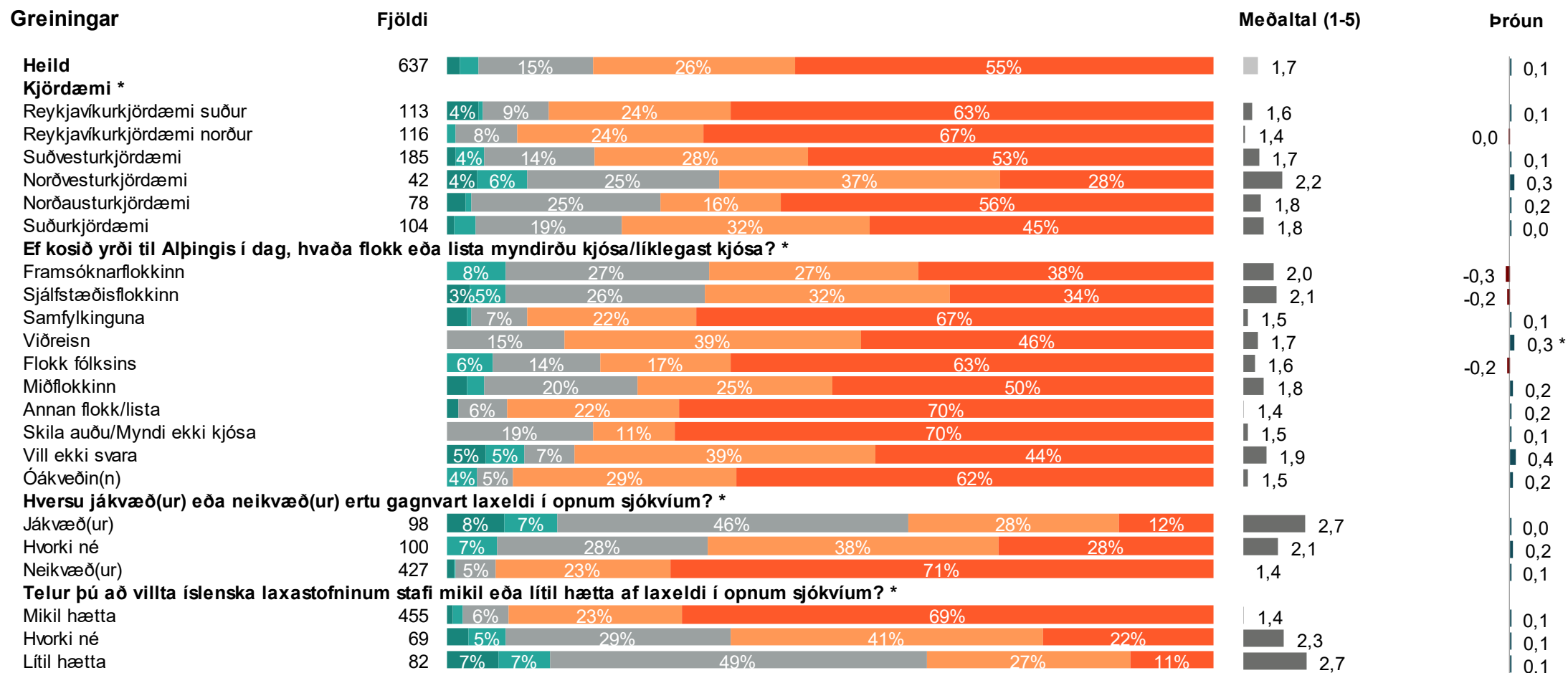
Athugið að um helmingur svarenda fékk spurninguna þannig að samfélagsleg ábyrgð var nefnd fyrst í spurningunni og svarmöguleikum en um helmingur fékk spurninguna þannig að hagsmunir eigenda voru á undan.

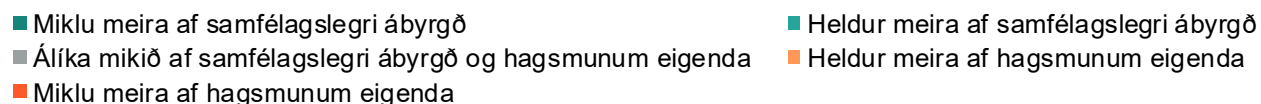
Sp. 8. Hvort telur þú að rekstrarákvarðanir í sjókvíaeldisfyrirtækjum við Ísland ráðist meira af samfélagslegri ábyrgð eða af hagsmunum eigenda?

Sp. 8. Hvort telur þú að rekstrarákvarðanir í sjókvíaeldisfyrirtækjum við Ísland ráðist meira af samfélagslegri ábyrgð eða af hagsmunum eigenda?

* Marktækur munur á meðaltölum

Leiðbeiningar um túlkun niðurstaðna

Ertu hlynnt(ur) eða andvíg(ur) ...?

	Fjöldi	%	+/-
Mjög ánægð(ur) (5)	527	45,0	2,8
Frekar ánægð(ur) (4)	494	42,2	2,8
Hvorki né (3)	106	9,0	1,6
Frekar óánægð(ur) (2)	30	2,5	0,9
Mjög óánægð(ur) (1)	15	1,3	0,6
Ánægð(ur)	1.021	87,2	1,9
Hvorki né	106	9,0	1,6
Óánægð(ur)	44	3,8	1,1
Fjöldi svara	1.171	100,0	
Tóku afstöðu	1.171	67,6	
Tóku ekki afstöðu	560	32,4	
Fjöldi aðspurðra	1.731	100,0	
Spurð	1.731	50,4	
Ekki spurð	1.704	49,6	
Fjöldi svarenda	3.435	100,0	
Meðaltal (1-5)	4,3		
Vikmörk ±	2,8		

Í **tíðnitöflu** má sjá hvernig svör þátttakenda dreifast á ólíka svarkosti. Þar má einnig sjá hversu margir tóku afstöðu til spurningarinnar og hversu margir voru spurðir. Í töflunni hér fyrir ofan má sjá að 45% þátttakenda eru mjög ánægð með það sem spurt var um og ríflega 42% frekar ánægð. Ef teknir eru saman þau sem segjast frekar og mjög ánægð má sjá að í heildina eru rúmlega 87% ánægð með málefnið. Vekja ber athygli á að hátt hlutfall aðspurðra, eða 32,4%, tók ekki afstöðu til spurningarinnar og er talan því rauðlituð því til áherslu.

Meðaltal er reiknað með því að leggja saman margfeldi af vægi svars og fjölda sem velja það svar og deila upp í summuna með heildarfjölda svara. Í töflunni hér fyrir ofan reiknast meðaltal skv. eftirfarandi formúlu: [Mjög ánægð(ur) (fj. x 5) + frekar ánægð(ur) (fj. x 4) + hvorki né (fj. x 3) + frekar óánægð(ur) (fj. x 2) + mjög óánægð(ur) (fj. x 1)] / Heildarfjöldi svara. Í þessu dæmi tekur meðaltalið gildi á kvarðanum 1 til 5 en meðaltalið tekur gildi á því bili sem kvarðinn er hverju sinni.

Vikmörk (sjá +/- dálk í tíðnitöflu)

Til að geta áttað sig betur á niðurstöðum rannsókna er nauðsynlegt að skilja hvað vikmörk eru. Vikmörk eru reiknuð fyrir hverja hlutfallstölu og meðaltöl og ná jafn langt upp fyrir og niður fyrir töluna nema ef vikmörkin fara niður að 0% eða upp að 100%. Oftast er miðað við 95% vissu. Segja má með 95% vissu að niðurstaða sem fengin er úr rannsókn liggja innan þessara vikmarka ef allir í þýðinu eru spurðir. Í dæminu hér til hliðar má segja með 95% vissu að hefðu allir í þýði verið spurðir, hefðu á bilinu 42,2% til 47,8% (45,0% +/- 2,8%) verið mjög ánægð með málefnið. Einnig má nota vikmörk til að skoða hvort marktækur munur sé á fjölda þeirra sem velja ólíka svarkosti. Ef vikmörkin skarast ekki er marktækur munur á fjödanum.

Greiningar	Fjöldi	Meðaltal (1-5)				Próun
Heild	1.171	45%	42%	9%	4,3	-0,1
Kyn *						
Karlar	539	40%	43%	11%	4,2	0,0
Konur	632	49%	41%	7%	4,4	-0,1
Aldur *						
18-29 ára	168	39%	44%	9%	4,1	-0,1
30-39 ára	234	44%	43%	10%	4,3	-0,2 *
40-49 ára	215	39%	46%	13%	4,2	0,0
50-59 ára	226	42%	45%	9%	4,2	-0,1
60-69 ára	170	54%	37%	7%	4,4	0,1
70 ára eða eldri	157	56%	35%	5%	4,4	0,0

* **Marktækur munur á meðaltölum**

■ Mjög ánægð(ur) ■ Frekar ánægð(ur) ■ Hvorki né ■ Frekar óánægð(ur) ■ Mjög óánægð(ur)

Greiningar og marktekt

Oft er gerð greining á hverri spurningu eftir lýðfræðibreytum, s.s. kyni, aldri og búsetu, sem og eftir öðrum spurningum í sömu könnun. Hér fyrir ofan má sjá greiningu eftir kyni og aldri þátttakenda. Þar sést t.d. að 40% karla eru mjög ánægðir með málefnið á móti 49% kvenna. Í greiningum er jafnframt sýnt meðaltal mismunandi hópa og tekið fram hvort sá munur á meðaltölum sem kom fram á hópum í könnuninni er tölfræðilega marktækur. Þegar munurinn er marktækur er titillinn stjórnumerkur, eins og í tilfelli kynja spurningarinnar í greiningunni hér fyrir ofan. Að auki eru súlur sem sýna meðaltöl litaðar dökkgráar til áherslu. Algengur misskilningur er að ef tölfræðiprófið er ekki marktækt þá sé ekkert að marka þá niðurstöðu. Það er hins vegar rangt, því merking tölfræðilegrar marktektar felst í því hvort hægt sé að alhæfa mun sem kemur fram í könnun yfir á þýði. Í dæminu hér fyrir ofan má sjá að einstaklingar eldri en 60 ára eru ánægðari með málefnið en þeir sem yngri eru og staðhæfa má með 95% vissu að þessi munur eftir aldri eigi sér einnig stað í þýðinu (t.d. meðal þjóðarinnar). Lengst til hægri á myndinni hér fyrir ofan er sýndar breytingar á meðaltölum frá síðustu mælingu. Í þessu dæmi má sjá að meðaltal einstaklinga á aldrinum 30-39 ára hefur lækkað um 0,2 stig frá síðustu mælingu (er nú 4,3 og var síðast 4,5). Stjórnumerkingin við súluna vísar til þess að munur milli mælinga er tölfræðilega marktækur. Því má segja að einstaklingar á aldrinum 30-39 ára séu nú að jafnaði síður ánægðari með málefnið en þeir voru í síðustu mælingu.

Gögn rannsóknarinnar eru vigtuð til þess að úrtak endurspegli þýði með tilliti til kyns, aldurs og búsetu. Fjöldatölur í skýrslunni eru því námundaðar að næstu heilu tölu, en hlutföll og meðaltöl miðast við fjöldatöluna eins og hún væri með aukastöfum. Misræmi getur því verið á samanlögðum fjölda einstaklinga í greiningum og í tíðnitöflum.

Hlutfall svarenda fyrir vigtun:

Kyn:

Karlar	51,1%
Konur	48,9%

Aldur:

18-29 ára	9,1%
30-39 ára	10,2%
40-49 ára	13,4%
50-59 ára	18,7%
60-69 ára	22,4%
70 ára eða eldri	26,3%

Búseta:

Höfuðborgarsvæðið	63,0%
Landsbyggðin	37,0%

Hlutfall svarenda eftir vigtun:

Kyn:

Karlar	49,9%
Konur	50,1%

Aldur:

18-29 ára	19,7%
30-39 ára	16,7%
40-49 ára	15,9%
50-59 ára	15,4%
60-69 ára	15,4%
70 ára eða eldri	17,1%

Búseta:

Höfuðborgarsvæðið	64,4%
Landsbyggðin	35,6%